

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/535/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6412202768
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6412202768.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľa BL Telecom debt, s. r. o. so sídlom Bratislava, Šoltésovej 14, IČO: 45 535 108, právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou SOUKENÍK - ŠTRPKA, s. r. o., so sídlom Bratislava, Šoltésovej 14, IČO: 36 862 711, proti odporcovi Z. U., nar. XX. X. XXXX, bytom W. nad U., U. XXX/XX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu OZ právna pomoc spotrebiteľom, so sídlom Košice, Sofijská 13, IČO: 42 247 268, právne zastúpeného splnomocneným advokátom JUDr. Ladislavom Miklušom, Advokátska kancelária Košice, Stará Baštová 2, o zaplatenie 869,52 EUR s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 5C/207/2012-91 zo dňa 22. 4. 2013 takto

r o z h o d o l :

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým uložil navrhovateľovi nahradiť vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 138,08 EUR na účet právneho zástupcu vedľajšieho účastníka p o t v r d z u j e .

Vo zvyšku zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý.

Navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Navrhovateľ je p o v i n n ý nahradiť vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu trovy odvolacieho konania vo výške 33,53 EUR na účet právneho zástupcu vedľajšieho účastníka do troch dní.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd návrh navrhovateľa, ktorým sa po ostatnej úprave petitu domáhal zaplatenia 869,52 EUR z titulu zmluvnej pokuty, zamietol, keď mal po vykonanom dokazovaní za preukázané, že táto je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a z tohto dôvodu absolútne neplatná. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O. s. p.“) tak, že v konaní plne úspešnému vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu priznal náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby a režijný paušál v celkovej sume 138,08 EUR. Odporcovi, ktorý návrh na priznanie náhrady trov konania nepodal, okresný súd z tohto dôvodu náhradu trov konania nepriznal.

Výrok rozsudku okresného súdu, ktorým okresný súd uložil navrhovateľovi nahradiť vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 138,08 EUR, napadol v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ. Poukázal na to, že vynaložené trovy právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka sú neúčelné, nakoľko vedľajší účastník je v tomto prípade združením založeným za účelom ochrany spotrebiteľov. Výkonom ochrany spotrebiteľských práv združenie napĺňa svoje vlastné poslanie, za účelom ktorého bolo založené, a z tohto dôvodu by združenie malo disponovať takým personálnym substrátom, ktorý je schopný poskytnúť právne služby a s prehľadom sa orientovať v oblasti spotrebiteľského práva. Odvolateľ nespochybnil ústavne zaručené právo vedľajšieho účastníka na právnu pomoc, avšak spochybnil účelnosť vynaložených trov na právne zastúpenie ako subjektu odborne spôsobilého, znalého danej problematiky, a z tohto dôvodu aj zákonom

privilegovaného subjektu. Zdôraznil, že sám vedľajší účastník neposkytol ochranu práv odporcovi ako spotrebiteľovi, ale táto bola poskytnutá prostredníctvom advokáta. Navyše vedľajší účastník do konania nepriniesol žiaden prínos a nepoukázal na iné skutočnosti, ako na tie, na ktoré súdy majú povinnosť prihliadať z úradnej povinnosti. Na záver svojho podania poukázal na to, že na podporu ochrany spotrebiteľa sú poskytované prostriedky štátom prostredníctvom Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky (keď napríklad Združeniu na ochranu občana spotrebiteľa HOOS bola poskytnutá dotácia vo výške 4.000 EUR), preto vyjadril pochybnosť, či cieľom vedľajšieho účastníka je ochrana spotrebiteľa alebo profit z náhrady trov právneho zastúpenia. Na základe uvedeného odvolateľ navrhol, aby odvolací súd v zmysle § 220 O. s. p. rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti o náhrade trov konania vedľajšieho účastníka zmenil tak, že vedľajšiemu účastníkovi konania na strane odporcu trovy konania neprizná a tohto zaviazá nahradiť navrhovateľovi trovy odvolacieho konania.

Vedľajší účastník v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedol, že podľa § 93 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku má v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Tým pádom má právo nechať sa v konaní zastupovať advokátom (čl. 47 Ústavy SR), čo súvisí aj s princípom rovnosti zbraní, a v prípade úspechu v spore, aj právo na náhradu trov konania. Trovy právneho zastúpenia treba pritom považovať v každom prípade za účelné, čo vo viacerých prípadoch potvrdil aj Ústavný súd SR (pod sp. zn. II. ÚS/78/03, II. ÚS 31/04 a pod.). Trovy, ktoré boli vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu napadnutým výrokom rozsudku okresného súdu priznané, bezprostredne súviseli s konaním a úkony, ktoré vedľajší účastník uskutočnil, znamenali zamietnutie návrhu navrhovateľa. Osobitne poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo 93/2012 z ktorého vyplýva, že akceptácia názoru o neúčelnosti trov právneho zastúpenia účastníka, zamestnávajúceho osoby s právnickým vzdelaním, je v rozpore nie len s ustanovením § 25 ods. 1 O. s. p., ale aj v rozpore s ústavným princípom rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania, ako aj na nález ÚS ČR sp. zn. II. ÚS 2257/08, ktorý uviedol: „ústavou garantované právo na právnu pomoc zahŕňa (zásadne okrem konaní, kde sa vyžaduje obligatórne zastúpenie) právo účastníka zvoliť si, či sa nechá zastúpiť a tiež kým. Právne zastúpenie je tak ponechané (s uvedenou výnimkou) plne na vóli účastníka, a to bez ohľadu na to, či by bol schopný sa inak zastupovať sám. Dôvody tohto kroku totiž nemožno vidieť len v nedostatku príslušného právneho vzdelania, ale napr. i vo vyššej miere objektivity zástupcu, jeho konkrétnej špecializácii na daný problém a pod.. Účastník si musí byť vedomý toho, že v prípade neúspechu poniesie náklady konania, a to i náklady právneho zastúpenia protistrany. Na druhej strane mu však príslušné procesné predpisy garantujú, že jeho náklady budú v prípade úspechu nahradené. Pojem účelný v aplikovanom právnom predpise (§ 142 O. s. p.) je nutné chápať ako určitú poistku pred hradením nákladov nesúvisiacich s konaním, pred nadbytočnými alebo nadmernými nákladmi. Vzhľadom k ústavne zaručenému právu na právnu pomoc nemožno prostredníctvom uvedeného termínu vymedzovať kategóriu subjektov, ktorá by tak z hľadiska právneho zastúpenia mala odlišné postavenie, a tým tejto kategórii subjektov de facto toto právo upierať a z hľadiska ostatných subjektov ju diskriminovať.“ Ďalej vedľajší účastník zdôraznil, že nedostal žiadnu dotáciu z Ministerstva hospodárstva SR a ani samotná dotácia neobmedzuje možnosť vedľajšieho účastníka nechať sa v konaní zastúpiť advokátom. Na základe uvedeného navrhol napadnutý výrok rozsudku o trovách konania vedľajšieho účastníka ako vecne správny potvrdiť a navrhovateľa zaviazat' nahradiť vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu trovy odvolacieho konania vo výške 38,52 EUR.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), prejednal odvolanie viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v súlade s ust. § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 1, 2 O. s. p. rozsudok okresného súdu v napadnutom výroku, ktorým bola uložená povinnosť navrhovateľovi nahradiť vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu trovy konania podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil ako vecne správny. V odvolaní nenapadnutej časti (výrok, ktorým okresný súd návrh navrhovateľa zamietol a výrok, ktorým rozhodol, že odporcovi náhradu trov konania nepriznáva) zostal rozsudok okresného súdu nedotknutý.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že v konaní boli odporca i vedľajší účastník vystupujúci v konaní na jeho strane v celom rozsahu úspešní, a preto aplikácia ust. § 142 ods. 1 O. s. p., ktorú náležite odôvodnil okresný súd, je v prejednávanej veci plne na mieste. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky je totiž aj to, že účastník konania, ktorý v konaní úspešne, má zásadne právo na to, aby sa mu nahradili všetky trovy, ktoré vynaložil vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva. Ak sa chce súd odchýliť od tohto pravidla, musí vychádzať zo zákona a túto odchýlku aj náležite odôvodniť, inak porušuje základné právo na súdnu ochranu dotknutého účastníka. Základným predpokladom, za splnenia ktorého vznikne nárok na náhradu trov konania (v danom prípade vedľajšiemu účastníkovi), je však i účelnosť trov potrebných

na uplatňovanie alebo bránenie práva. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle článku 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelné vynaložené považujú. Trovy potrebné na účelné uplatňovanie alebo na ochranu práva sa nemôžu posudzovať ako celok a aj keď účastníkovi vznikol nárok na náhradu trov konania z dôvodu, že bol v konaní úspešný, každý úkon alebo každé iné vynaloženie trov treba posudzovať samostatne. Trovy vynaložené účastníkom konania (vedľajším účastníkom konania) v spore musia byť v príčinnej súvislosti s predmetom konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takémuto tvrdenému nároku. Z obsahu spisu je pritom zrejmé, že k zamietnutiu návrhu došlo v dôsledku kvalifikovanej obrany poskytnutej odporcovi prostredníctvom vedľajšieho účastníka, ktorý po oboznámení sa s návrhom zaslal súdu odpor proti platobnému rozkazu zo dňa 21. 11. 2012. V tomto písomnom podaní vedľajší účastník kvalifikoval navrhovateľom uplatňovanú zmluvnú pokutu ako neprijateľnú zmluvnú podmienku z dôvodu, že táto nezohľadňuje mieru porušenia zmluvných povinností spotrebiteľom a ani čas, kedy k uvedenému porušeniu došlo, a navyše bola zmluvná pokuta rovnakého významu právoplatne vyhlásená za neprijateľnú viacerými súdnymi rozhodnutiami. Uvedená argumentácia sa pritom stala základom pre zamietnutie návrhu navrhovateľa. Okolnosť, že na absolútnu neplatnosť neprijateľnej zmluvnej podmienky musí prihliadať súd ex offa, nie je pre posúdenie dôvodnosti a účinnosti obrany vedľajšieho účastníka na strane odporcu relevantná, a to už len z dôvodu, že v prejednávanom prípade nedošlo k posudzovaniu prijateľnosti navrhovateľom uplatňovanej zmluvnej pokuty (s následným zamietnutím návrhu navrhovateľa) z úradnej povinnosti, ale práve na návrh vedľajšieho účastníka, ktorý neprijateľnosť zmluvného dojednania, od ktorého navrhovateľ odvodzoval svoj nárok, v rámci ochrany práv spotrebiteľa uplatňoval.

Zásada účinnej súdnej ochrany ako je stanovená v článku 47 Charty základných práv Európskej únie, sa má vykladať v tom zmysle, že nie je vylúčené, aby sa jej dovolávali právnické osoby a pomoc poskytnutá na základe tejto zásady môže zahŕňať najmä oslobodenie od platenia trov konania alebo zastupovanie advokátom. Právo na právnu pomoc sa priznáva každému, fyzickej osobe aj právnickej osobe, štátnemu orgánu, ak vystupuje v spore ako žalovaná strana. Hlavný význam práva na právnu pomoc spočíva v tom, že orgány uvedené v článku 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky majú zodpovedajúcu povinnosť nebrániť účastníkom, aby v konaní pred nimi využívali právnu pomoc. Súčasťou základného práva na právnu pomoc je aj právo na úhradu účelne vynaložených trov konania. Pokiaľ potom navrhovateľ v rámci svojho odvolania dôvodil, že vedľajší účastník ako spotrebiteľské združenie musí byť zo svojej podstaty schopné samostatne poskytovať právnu pomoc v súdnych konaniach, navyše je potrebné zdôrazniť nasledovné:

Podľa článku 29 Ústavy SR sa právo združovať sa zaručuje každému a výkon tohto práva je možné obmedziť len v prípadoch ustanovených zákonom, ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, na ochranu verejného poriadku, predchádzanie trestným činom alebo na ochranu práv a slobôd iných. Preto sa v občianskych združeniach (s výnimkou platiacou pre odborové organizácie podľa § 2 ods. 4 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov) môžu združovať akékoľvek subjekty práva, a to bez ohľadu na skutočnosť, či sú odborne spôsobilé vykonávať všetky činnosti, ktoré to ktoré občianske združenie vykonáva. Preto napríklad občianske združenie, ktorého účelom je ochrana práv spotrebiteľa, môže byť tvorené napríklad výlučne len laikmi z oblasti práva a svoju činnosť v rámci súdnych konaní nutne realizovať (ak chce ochranu spotrebiteľa v súdnom konaní efektívne zabezpečiť) prostredníctvom tretích splnomocnených osôb, napríklad prostredníctvom advokáta. A rovnako môže byť takéto združenie tvorené odborníkmi z oblastí ochrany spotrebiteľa pôsobiacimi napríklad v oblasti potravinárstva, skúšobníctva kvality výrobkov, a pod., ktorá skutočnosť by rovnako neznamenal, že uvedené osoby dokážu spotrebiteľovi poskytnúť kvalifikovanú pomoc aj v súdnom konaní bez pomoci právne kvalifikovanej osoby. Zo samotnej skutočnosti, že vedľajší účastník je podľa znenia svojich stanov založený za účelom ochrany spotrebiteľa, teda nemožno (tak ako to urobil navrhovateľ) ešte vyvodiť, že vedľajší účastník je sám o sebe spôsobilý kvalifikovanú pomoc spotrebiteľovi v rámci súdneho konania poskytnúť. Uvedené platí tým skôr, že v konaní nebolo preukázané, že by členmi vedľajšieho účastníka boli osoby, ktoré majú právnické vzdelanie.

Rovnako nenáležitý je i poukaz odvolateľa na skutočnosť, že Ministerstvo hospodárstva SR finančne podporuje činnosť občianskych združení, v roku 2012 vyplatilo Združeniu na ochranu spotrebiteľa HOOS sumu 4.000 EUR, ktorá skutočnosť má podľa odvolateľa vplyv na účelnosť vynaložených trov vedľajšieho účastníka. K uvedenému odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že mu nie je zrejmá existencia súvisu medzi finančnou podporou poskytnutou Združeniu na ochranu spotrebiteľa HOOS a náhradou trov vedľajšieho účastníka, ktorým je OZ právna pomoc spotrebiteľom, so sídlom Košice,

Sofijská 13, IČO: 42 247 268 (a nie Združenie na ochranu spotrebiteľa HOOS), ale ani súvis medzi skutočnosťou, že Ministerstvo hospodárstva SR môže finančne podporiť občianske združenia, a právom takýchto združení na náhradu trov konania. Právo na náhradu trov konania má totiž slúžiť výlučne na náhradu tých nevyhnutných nákladov, ktoré tomu ktorému účastníkovi v konaní vznikli. Pokiaľ ich v konaní úspešný účastník vynaložil, má právo na ich náhradu od toho účastníka, ktorý v konaní úspešný nebol. Uvedené právo je potom úplne odlišné od oprávnenia ministerstva finančne podporovať niektoré aktivity občianskych združení. Opačný výklad by totiž neodôvodnene odopieral občianskemu združeniu založenému na ochranu spotrebiteľa právo na náhradu trov konania, a to aj v prípade, ak tieto boli účelne vynaložené a nekryté poskytnutou podporou, a naopak by došlo neprípustnému zvýhodneniu v konaní neúspešného dodávateľa, ktorý napriek skutočnosti, že uplatňoval svoj nárok nedôvodne, nemusel nahradiť vedľajšiemu účastníkovi protistrany trovy konania, ktoré tento v konaní úspešný vedľajší účastník účelne vynaložil.

Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 224 ods. 1 O. s. p.. Navrhovateľ, hoci si trovy odvolacieho konania uplatnil, nebol v odvolacom konaní úspešný. Preto navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania nevzniklo. Vedľajší účastník na strane odporcu bol v odvolacom konaní úspešný a preto mu podľa vyššie citovaných ustanovení vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Vedľajší účastník na strane odporcu si právo na náhradu trov odvolacieho konania uplatnil v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa v celkovej výške 38,52 EUR vychádzajúc z tarifnej hodnoty veci 1.246,43 EUR. Odvolací súd však zaviazal navrhovateľa, ktorý bol v odvolacom konaní neúspešný, k povinnosti uhradiť vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu trovy odvolacieho konania v celkovej sume 33,53 EUR za jeden úkon právnej služby, a to podanie písomného vyjadrenia k odvolaniu navrhovateľa spolu s paušálnou náhradou výdavkov (režijný paušál) za uvedený úkon právnej služby. Vychádzal pritom zo skutočnosti, že tarifná hodnota veci po čiastočnom zastavení konania uznesením okresného súdu č. k. 5C/207/2012-88 zo dňa 22. 4. 2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 11. 6. 2013, predstavuje len sumu 869,52 EUR. Z tarifnej hodnoty veci (suma 869,52 EUR) predstavuje tarifná odmena za jeden úkon právnej služby 25,72 EUR (základná sadzba tarifnej odmeny určená z hodnoty sporu podľa § 10 ods. 1, s použitím § 14 ods. 3 písm. b/ vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, v znení zmien a doplnkov, a režijný paušál 7,81 EUR (§ 16 ods. 3), spolu 33,53 EUR.

Podľa § 149 ods. 1 O. s. p. je navrhovateľ povinný nahradiť uvedené trovy odvolacieho konania k rukám právneho zástupcu vedľajšieho účastníka na strane odporcu.

Rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.